

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk
DGA-PAV / 14166335

Uw kenmerk
2014Z16114

Datum 2 december 2014
Betreft Beantwoording vragen over de relatie tussen ammoniakuitstoot en
emissiearme bemesting

Geachte Voorzitter,

Door de leden Lodders en Remco Dijkstra (beiden VVD) zijn mij op 19 september
2014 vragen gesteld over de relatie tussen ammoniakuitstoot en emissiearme
bemesting. Hierbij ontvangt u mijn reactie.

1
Kent u het artikel 'Ammoniakbeleid loopt uit de pas met metingen in het veld?'

Antwoord
Ja.

2
Deelt u de conclusies van het Lichenologisch Onderzoeksbureau Nederland en de
redactie van V-Focus, op basis van bestaande gegevens van het Landelijk Meetnet
Luchtkwaliteit en de Chemische Samenstelling Regenwater, dat er niet of
nauwelijks een verband te leggen is tussen emissiearme bemesting en de
stikstofuitstoot? Zo ja, hoe gaat u deze conclusies verwerken in uw beleid?
Zo nee, waarom niet?

4
Bent u voornemens het gesprek aan te gaan met de verschillende onderzoekers
en het Planbureau voor de Leefomgeving om te bezien of er consensus gevonden
kan worden over het al dan niet bestaan van een sterke relatie tussen
emissiearme bemesting en ammoniakuitstoot? Zo ja, op welke termijn zal dit
gesprek plaatsvinden? Zo nee, waarom niet?

6
Deelt u de opvatting dat de meetmethodes waarop de overheid en de politiek haar
opinie en besluiten baseert van onberispelijke aard moeten zijn of op zijn minst
niet ter discussie moeten worden gesteld? Zo ja, hoe gaat u zich inzetten om
duidelijkheid te scheppen ten aanzien van de relatie tussen emissiearme
bemesting en stikstofuitstoot? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2, 4 en 6

Ik deel met u het belang van een deugdelijke onderbouwing van beleid. In het voorjaar van 2013 heb ik een internationale review uit laten voeren naar de wetenschappelijke onderbouwing van het ammoniakbeleid. Hieruit bleek dat er geen twijfels zijn over de kwaliteit van de wetenschappelijke onderbouwing van het ammoniakbeleid. Daarover heb ik uw Kamer geïnformeerd (Kamerstuk 33037, nr. 65).

Voor de zomer kwam het signaal van het RIVM dat het verschil in trends tussen de gemeten en berekende waarde van ammoniakconcentratie in de lucht dit jaar voor het eerst significant is. Daarop heb ik de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) gevraagd een quick scan op te stellen om het verschil tussen de trends te duiden. Op 21 oktober jl. heb ik uw Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van deze quick scan (Kamerstuk 33037, nr. 134).

3

Kunt u aangeven of de emissies die de landbouw zou uitstoten meerdere keren zijn opgehoogd? Op basis van welke informatie hebben deze keuzes plaatsgevonden? Is het gehanteerde rekenmodel door het Planbureau van de Leefomgeving sinds 1990 geactualiseerd met de wetenschap van vandaag de dag? Zo ja, wie zijn betrokken bij deze actualisatie en wat waren de conclusies? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

De ammoniakemissies in Nederland worden sinds 2009 in kaart gebracht met behulp van het nationaal emissiemodel voor ammoniak (NEMA) en gerapporteerd door Emissieregistratie. Het NEMA model berekent de Nederlandse ammoniak emissies vanaf de jaren '90. (Zie ook: <http://edepot.wur.nl/5140>) Het verschil tussen het NEMA-model en de emissies volgens het model van het PBL dat daarvoor werd gebruikt is toe te schrijven aan verschillende aannames over de emissies door bovengronds aanwenden van mest. (Zie ook: <http://edepot.wur.nl/181197>).

Het NEMA-model wordt sinds 2009 voortdurend verbeterd. Dit model wordt dan ook aangepast aan de beste kennis over de werkelijkheid. Dit kan inderdaad verhogingen, maar ook verlagingen van de ammoniakemissie van bepaalde bronnen in het model als gevolg hebben. Deze actualisatie wordt gedaan door de werkgroep NEMA, die onder de CDM valt. In de CDM hebben voor dit onderwerp experts zitting van verschillende organisaties en instituten, namelijk Wageningen Universiteit, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), PBL, Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en Emissieregistratie.

5

Kunt u aangeven hoe het voornemen van de beoogde voorzitter van de Europese Commissie om de regels voor luchtkwaliteit eenvoudiger te maken zich verhoudt tot het ammoniakbeleid? Voelt u zich gesterkt met zijn woorden om binnen Europa te pleiten voor het loslaten van het verband tussen emissiearme mest en

de ammoniakuitstoot zolang dit nog niet bewezen is en wanneer dit verband op wetenschappelijke basis wordt ontkend?

Antwoord 5

De ammoniakmaatregelen in Nederland hebben oorspronkelijk als doel de Europees afgesproken Nationale Emissie Plafonds (NEC) niet te overschrijden. Ammoniakmaatregelen zijn ook belangrijk om natuurdoelen te kunnen halen. Het is bovendien van belang dat ook onze buurlanden effectief ammoniakbeleid voeren, zodat ook de bijdrage vanuit andere landen aan de stikstofdepositie wordt teruggebracht.

Er zijn geen Europese regels die verplichten mest emissiearm aan te wenden. Nederland is vrij in de keuze van maatregelen die nodig zijn om de ammoniakuitstoot in Nederland onder het NEC-plafond te laten blijven en natuurdoelen te kunnen halen. Hoe het maatregelenpakket er precies uitziet is dus nationaal beleid.

(w.g.) Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken